

УПОВНОВАЖЕНІ СЛУЖБОВІ ОСОБИ ТА ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЦИЛЮРИК Інна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і процесу Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4776-2278>

КУШПІТ Володимир - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і процесу Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1664-6696>

УДК: 343.164

DOI 10.32782/LAW.UA.2023.1.16

З початком бойових дій на теренах нашої держави виникла необхідність у розробленні нових підходів при здійсненні правосуддя на територіях, де через пряму військову протидію з боку екстремістів, розширення застосування непрямих (завуальованих) форм протидії розслідуванню, порушення (відсутність) транспортного сполучення (залізничного, автомобільного тощо), поштового та інших видів зв'язку виконання поставлених перед правоохоронними органами завдань опинилося під загрозою. Така ситуація вимагає вибору оптимального шляху розвитку процесу, пошуку нових та вдосконалення сучасних порядків кримінального провадження. Відповідно, до КПК України вносились зміни та доповнення, які стосувались трансформації різних інститутів кримінального процесу й, зокрема, інституту затримання особи.

Ключові слова: кримінальне провадження, затримання особи, воєнний стан, уповноважена службова особа, випадки затримання.

Постановка проблеми

Проведений аналіз дозволив зрозуміти, що затримання особи уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді в умовах воєнного стану здійснюється в загальному порядку, визначеному ст.ст. 208-213 КПК України з урахуванням особливостей, встановлених ст. 615 КПК України. Встановлено, що перелік підстав для затримання в умовах воєнного стану, порівняно із мирним часом, є розширеним, оскільки законодавчо встановлена можливість затри-

мувати особу не лише з підстав визначених у ст. 208 КПК України, а й у випадках, коли є підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні фактично будь-якого виду злочину. Доведено, що застосування цих нормативних приписів обумовлено дією воєнного стану і, відповідно, моментом і обставинами вчинення злочину. Така підстава, зокрема, може бути покладена в обґрунтування затримання особи, підозрюваної в колабораційній діяльності, порушенні законів та звичаїв війни, створенні не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, а також «невоєнних злочинів» тощо.

Аналіз наукових досліджень

Дослідженню проблематики здійснення затримання присвятили свої праці Є.В. Дояр, Д.В. Лазарева, Ю.В. Лук'яненко, О.Ю. Татаров, В.І. Фаринник, Ю.П. Янович та інші. Втім проблематика здійснення затримання особи в умовах воєнного стану поширеного вивчення не знайшла. Це питання частково вирішувалось науковцями в межах дослідження більш широкого питання, присвяченого кримінальному провадженню в умовах воєнного стану (І.В. Гловюк, О.М. Дроздов, Г.К. Тетерятник, Т.Г. Фоміна, В.В. Рогальська, В.А. Завтур, Т.О. Лоскутов [1-5]).

Метою статті є науковий огляд новацій кримінального процесуального законодав-

ства України в частині здійснення затримання особи в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу

Право на затримання особи в умовах воєнного стану, як і в мирний час, надано уповноваженій службовій особі, тобто особі, якій законом надано право здійснювати затримання, зокрема, співробітникам Служби безпеки України; військовослужбовцям, а також працівникам Державної прикордонної служби України; військовослужбовцям Національної гвардії України; поліцейським; працівникам НАБУ; уповноваженим посадовим особам ДБР та іншим. Наголошено на необхідності удосконалення законодавчих положень Законів України «Про Службу безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Державне бюро розслідувань» щодо чіткого наділення співробітників СБУ, НАБУ, ДБР повноваженнями на затримання осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів.

З початку збройної агресії російської федерації на території України до КПК України вносились зміни та доповнення, які стосувались трансформації різних інститутів кримінального процесу, й, зокрема, суттєвих змін зазнавав інститут затримання особи. Затримання особи є тимчасовим запобіжним заходом, порядок здійснення якого регламентовано ст. 29 Конституції України, ст.ст. 131, 188-191, 207-213, 298-2, 522, 582, Кримінального процесуального кодексу України та рядом інших законів. В умовах дії воєнного стану затримання особи здійснюються з урахуванням положень, встановлених ст. 615 КПК України. Відтак, доволі важливим та актуальним є аналіз питань, присвячених з'ясуванню підстав та суб'єктів здійснення затримання в умовах воєнного стану.

Випадки для затримання особи за вчинення злочину «у мирний час» визначено у ч.1 ст. 208 КПК України. Що стосується воєнного часу – затримати особу можна з підстав, визначених в абзаці першому пункту 6 ч. 1 ст. 615 КПК України. Ці положення частково є відсильними до загальної норми. Відтак, випадками затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, в умовах воєнного стану, є ті, що закріплені у ч. 1 ст.

208 КПК України, а саме: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин; 3) якщо є обґрунтовані підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності Національного антикорупційного бюро України; 4) якщо є обґрунтовані підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні злочину, передбаченого статтями 255, 255-1, 255-2 Кримінального кодексу України. Також у ч. 2 ст. 208 КПК України встановлено випадки затримання особи, якщо підозрюваний не виконав обов'язки, покладені на нього при обранні запобіжного заходу, або не виконав у встановленому порядку вимог щодо внесення коштів як застави та надання документа, що це підтверджує.

Окрім випадків, визначених у ст. 208 КПК України, законодавець встановив нову альтернативну підставу для затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, в умовах воєнного стану, а саме: «можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні злочину». Окреслені нормативні приписи значно розширили перелік підстав для затримання без ухвали слідчого судді, надавши можливість уповноваженій службовій особі здійснювати затримання особи, підозрюваної у вчиненні фактично будь-якого злочину, а не лише у випадку вчинення корупційного злочину або злочину, вчиненого злочинною спільнотою, що наразі встановлено у пунктах 3, 4 ч. 1 ст. 208 КПК України.

Згадувані у пункту 6 ч. 1 ст. 615 КПК України підстави затримання відділені одна від одної сполучником «або», що дає підстави розглядати їх як альтернативні. Тобто для визнання правомірності затримання закон не вимагає сукупності всіх вищезгаданих підстав, оскільки кожна з них має самостійний характер.

Законодавчі новели щодо розширення підстав затримання особи в умовах воєнного стану викликали занепокоєння серед адвокатів [6]. Така тривога практиків обумовлюється тим, що правоохоронні органи можуть зловживати своїми розширеними повноваженнями на обмеження прав людини, оскільки ця підстава для затримання (можлива втеча особи) ґрунтується лише на їхній суб'єктивній оцінці поведінки особи. Судовій практиці також відомі випадки визнання затримання незаконним, оскільки хоча воно і здійснено на підставі пункту 6 ч. 1 ст. 615 КПК України, однак не обґрунтовано можливою втечею з метою ухилення від кримінальної відповідальності підозрюваної особи [7].

З цього приводу зазначимо, що, з одного боку, дійсно підстави для затримання особи в умовах воєнного стану розширено і такі законодавчі положення містять ризики свавільних затримань. З іншого боку, слід розуміти, що ці норми застосовуються лише в особливий період для нашої країни, в умовах війни, а відтак, застосування цих приписів обумовлюються моментом і обставинами вчинення злочину. Зокрема, на практиці така підстава може бути покладена в обґрунтування затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, передбаченого ст. 111-1 КК України (колабораційна діяльність), ст. 438 КК України (порушення законів та звичаїв війни). Наприклад, затримання проводиться на території здійснення активних бойових дій і особа має реальну можливість втекти на тимчасово окуповану територію України, або територію, де ведуться бойові дії, і там переховуватися, а також може продовжити свою злочинну діяльність [8]. Вивченням матеріалів кримінальних проваджень встановлено, що затримання на підставі пункту 6 ч. 1 ст. 615 КПК України, тобто у випадку коли можлива втеча здійснено щодо особи, підозрюваної у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 260, ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 260 КК України. У цьому провадженні особа підозрювалась в організації участі у складі непередбачених законами України воєнізованих формувань у нападі на громадян, що призвело до загибелі людей [9].

Ризики порушення прав затриманої особи правоохоронними органами існували у мирний час і, на жаль, існуватимуть надалі. Втім, слід врахувати, що у воєнний час, також як і у мирний, існують законодавчі механізми перевірки обґрунтованості затримання, а саме: в межах прокурорського нагляду (під час погодження повідомлення про підозру затриманій особі), під час судового контролю (в ході перевірки слідчим суддею в порядку ст. 206 КПК України [10-12]).

На підтримку законодавчої позиції щодо розширення підстав затримання особи в умовах воєнного стану зауважимо, що можливість затримання особи з підстави обґрунтованої необхідності запобігання втечі після вчинення правопорушення встановлена також у пункті 1(с) статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [13].

Затримувати особу в умовах воєнного стану, як і в мирний час, має право уповноважена службова особа. У положеннях ч. 6 ст. 191, ч. 3 ст. 207 КПК України закріплено, що уповноважена службова особа – це особа, якій законом надано право здійснювати затримання. Отже, єдиним нормативним критерієм віднесення осіб до числа уповноважених є те, що закон надає таким особам право здійснювати затримання.

Системне дослідження положень різних законодавчих актів дає можливість визначити, що особи, яким законом надано право здійснювати затримання, зокрема й в умовах воєнного стану – це: 1) військовослужбовці Національної гвардії України (пункти 2-4 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про Національну гвардію України»); 2) військовослужбовці Служби правопорядку (пункти 4, 5, 22 ст. 7; пункт 6 ст. 8 Закону України «Про військову службу правопорядку у Збройних силах України»); 3) військовослужбовці Управління державної охорони України (пункт 2 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»);

4) військовослужбовці, а також працівники Державної прикордонної служби України, залучені до оперативно-службової діяльності (пункт 7 ч. 1 ст. 20 Закону Укра-

їни «Про Державну прикордонну службу України», пункт 5 ст.28 Закону України «Про державний кордон України»); 5) поліцейські (пункт 9 ч. 1 ст. 23, ч. 1 ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію»); 6) співробітники Служби безпеки України (пункти 6-7 ч. 1 ст. 25 Закону України «Про Службу безпеки України»);

7) працівники Національного антикорупційного бюро України (пункт 10 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»);

8) уповноважені посадові особи Державного бюро розслідувань (пункт 5 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Державне бюро розслідувань»);

9) посадові особи митних органів (пункт 1 ч. 1 ст. 582 Митного кодексу України);

10) посадові особи, залучені до антитерористичної операції, в районі її проведення (пункт 2 ч. 1 ст. 15 Закону України «Про боротьбу з тероризмом»); 11) посадові і службові особи органів і установ виконання покарань, слідчих ізоляторів (пункт 4 ч. 2 ст. 18 Закону України «Про державну кримінально-виконавчу службу України»);

12) капітани суден України (ч. 2 ст. 67 Кодексу торговельного мореплавства України);

13) працівники Бюро економічної безпеки України (пункт 1 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про Бюро економічної безпеки»).

Зазначений перелік не є вичерпним, оскільки його доповнення або скорочення залежить від внесення змін і доповнень до законодавства України, пов'язаних із реформуванням системи правоохоронних органів (створення нових, реорганізація або ліквідація існуючих органів тощо) [3, с. 21-22].

Визначення поняття та переліку суб'єктів, які є уповноваженими службовими особами, було надано також і в листі Офісу Генерального прокурора «Щодо дотримання вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Кримінального процесуального кодексу України під час затримання особи» від 17.08.2020 р. № 13/4-565вих-328окв-20, де зазначено, що «уповноважена службова особа» є родовим поняттям, яке включає в себе як слідчого,

так і інших працівників правоохоронних органів, яким відповідними законами надано право на здійснення затримання. До таких працівників, зокрема, належать і працівники патрульної поліції та оперативних підрозділів, які мають повноваження здійснювати затримання в порядку, передбаченому ст. 208 КПК України» [14]. На цьому також наголосила і колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у своїй ухвалі від 16.02.2021 в справі № 204/6541/16-к (провадження № 51- 2172км19) [15].

Зауважимо, що деякі законодавчі положення щодо наділення певних службових осіб (а саме співробітників СБУ, працівників НАБУ, уповноважених посадових осіб ДБР) повноваженнями на затримання особи є дещо некоректними з точки зору їх нормативного викладення. Зокрема, у положеннях пунктів 6-7 ч. 1 ст. 25 Закону України «Про Службу безпеки України», пункту 10 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», пункту 5 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» майже у схожій редакції передбачено право уповноважених службових осіб «використовувати транспортні засоби з наступним відшкодуванням витрат та збитків транспортні засоби, які належать підприємствам, установам і організаціям, військовим частинам і громадянам (крім ...), для проїзду до місця події, припинення кримінальних правопорушень, переслідування та затримання осіб, які підозрюються в їх вчиненні, доставки до лікувальних установ осіб, що потребують термінової медичної допомоги». Звернемо увагу, що саме ці положення законодавства співробітники СБУ, працівники НАБУ, уповноважені посадові особи ДБР вказують як обґрунтування їх права затримувати осіб, підозрюваних у вчиненні злочину. Натомість, як бачимо, законодавець використав не дуже прийнятну термінологію, передбачивши право вказаних осіб не на затримання осіб, а на використання транспортних засобів для затримання осіб. Відтак, вважаємо, що відповідні законодавчі положення Законів України «Про Службу безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України»,

«Про Державне бюро розслідувань» потребують нормативного удосконалення, зокрема, щодо чіткого наділення співробітників СБУ, НАБУ, ДБР повноваженнями на затримання осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів.

В умовах дії воєнного стану також діють нормативно-правові акти, які додатково визначають процедуру встановлення заходів, пов'язаних із обмеженням свободи пересування громадян. Так, згідно з п. 15 Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, затвердженого постановою КМУ від 29.12.2021 № 1455 передбачено право патрулів на території, де встановлено особливий режим, в установленому законодавством порядку: «затримувати і доставляти до органів або підрозділів Національної поліції осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення у порядку, встановленому КПК України...», «перевіряти в осіб документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, та перепустки, а в разі їх відсутності – затримувати відповідних осіб та доставляти до органів або підрозділів Національної поліції для встановлення особи» [16]. При цьому, до складу патрулів згідно з вказаним Порядком входять «уповноважені посадові особи Збройних Сил, Національної поліції, Національної гвардії та Держприкордонслужби, що виконують покладені на них обов'язки на маршруті патрулювання, визначеному комендантом на території, де введено воєнний стан». Повноваження на затримання осіб також надано патрулям згідно з пунктом 16 Порядку здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан, затвердженого постановою КМУ від 8.07.2020 № 573 [17]. Слід звернути увагу й на Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнно-

го стану, затвердженого постановою КМУ від 29.12.2021 № 1456, яким також передбачено можливість затримання осіб «у разі виявлення під час перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян ознак складу кримінального та правопорушення». Разом з тим, цей нормативно-правовий акт теж містить відсылки на норми, оскільки передбачає, що таке затримання здійснюється відповідно до вимог КПК України.

Висновки

Проведений аналіз дозволив зрозуміти, що затримання особи уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді в умовах воєнного стану здійснюється в загальному порядку, визначеному ст.ст. 208-213 КПК України з урахуванням особливостей, встановлених ст. 615 КПК України. Дослідження цих особливостей дозволило прийти до наступних основних положень:

1. Перелік підстав для затримання в умовах воєнного стану, порівняно із мирним часом, є розширеним, оскільки законодавчо встановлена можливість затримувати особу не лише з підстав визначених у ст. 208 КПК України, а й у випадках, коли є підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні фактично будь-якого виду злочину. Доведено, що застосування цих нормативних присів обумовлено дією воєнного стану і, відповідно, моментом і обставинами вчинення злочину. Така підстава, зокрема, може бути покладена в обґрунтування затримання особи, підозрюваної у колабораційній діяльності, порушенні законів та звичаїв війни, створенні не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, а також «невоєнних злочинів» тощо.

2. Право на затримання особи в умовах воєнного стану, як і в мирний час, надано уповноваженій службовій особі, тобто особі, якій законом надано право здійснювати затримання, зокрема, співробітникам Служби безпеки України; військовослужбовцям, а також працівникам Державної прикордонної служби України; військовослужбовцям

Національної гвардії України; поліцейським; працівникам НАБУ; уповноваженим посадовим особам ДБР та іншим. В умовах дії воєнного стану також діють нормативно-правові акти, які додатково визначають процедуру встановлення заходів, пов'язаних із обмеженням свободи пересування громадян.

3. Наголошено на необхідності удосконалення законодавчих положень Законів України «Про Службу безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Державне бюро розслідувань» щодо чіткого наділення співробітників СБУ, НАБУ, ДБР повноваженнями на затримання осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів.

Література

1. Гловюк І., Тетерятник Г., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України (станом на 25 березня 2022 року). Львів-Одеса-Дніпро, 2022. 48 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4779/1/гловюк%20коментар.pdf>.

2. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 2. Електронне видання. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 03 травня 2022. 80 с. DOI: <https://doi.org/10.32518/soc.legal-book-001>.

3. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 3. Електронне видан-

ня. Дні про Львів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 25 серпня 2022. 78 с. URL: <https://www.academia.edu/86287571/>.

4. Фоміна Т.Г., Рогальська В.В. Затримання уповноваженою службовою особою: законодавчі «лабіринти» та реалії правозастосовної практики. *Science, technology, and innovation: the experience of European countries and prospects for Ukraine: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. С. 196–224. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-190-9-8>.

5. Лоскутов Т.О. Правове регулювання кримінального процесуального затримання в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. № 70 (2022) С. 417–423 URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/259355/256000>.

6. Пеліхос Є. Як захистити особу від тривалого затримання з надуманих підстав. *Закон і бізнес*. 10.05.2022. URL: <https://zib.com.ua/ua/151372.html>.

7. Ухвала слідчого судді Дарницького районного суду м. Києва від 30.05.2022 у справі № 753/4987/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104696733> (дата звернення: 14.09.2022).

8. Ухвала слідчого судді Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 7.06.2022 у справі № 183/2342/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104658914> (дата звернення: 14.09.2022).

9. Ухвала слідчого судді Голосіївського районного суду м. Києва від 20.05.2022 у справі № 752/5270/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104468326> (дата звернення: 14.09.2022).

10. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 7.06.2022 у справі № 757/13208/22-к URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104664842> (дата звернення: 14.09.2022).

11. Ухвала слідчого судді Дарницького районного суду м. Києва від 30.05.2022 у справі № 753/4987/22 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104520025> (дата звернення: 14.09.2022).

12. Ухвала слідчого судді Камінь-Каширського районного суду Волинської області

від 13.06.2022 у справі № 157/582/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104748502> (дата звернення: 14.09.2022).

13. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 14.09.2022).

14. Щодо дотримання вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Кримінального процесуального кодексу України під час затримання особи: Лист Офісу Генерального прокурора від 17.08.2020р. № 13/4-565вих-328окв-20.

15. Ухвала Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 16.02.2021, справа № 204/6541/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95533196> (дата звернення: 14.09.2022).

16. Порядок встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: затверд. постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.09.2022).

17. Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан: затверд. постановою Кабінету Міністрів України від 8.07.2020 № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.09.2022).

Tsyliuryk Inna, Kushpit Volodymyr

GROUND AND AUTHORIZED OFFICIALS FOR DETENTION OF A PERSON UNDER THE CONDITIONS OF A STATE OF MARTIAL

From the beginning of the armed aggression of the Russian Federation on the territory of Ukraine, additions have been amended to the Criminal Procedure Code of Ukraine, that were related to the transformation of various institutions of the criminal process, and in particular the institution of detention.

The conducted analysis made it possible to understand that the detention of a person by an authorized official without a decision of an investigating judge in conditions of martial law is carried out in accordance with the general procedure specified in Art. 208-213 of the CPC of Ukraine, taking into account the features established by Art. 615 of the CPC of Ukraine.

It has been established that the list of grounds for detention under martial law, compared to peacetime, is extended, as the possibility of detaining a person not only on the grounds specified in Art. 208 of the CPC of Ukraine, as well as in cases where there are grounds to believe that a person suspected of committing any type of crime may escape with the aim of evasion of criminal responsibility. It has been proven that the application of these normative sentences is conditioned by the effect of martial law and, accordingly, the moment and circumstances of the crime. This ground, in particular, can be used to justify the detention of a person suspected of collaborative activity, violation of the laws and customs of war, creation of paramilitary or armed groups not provided by law, as well as «non-military crimes», etc.

The right to detain a person in the conditions of martial law, as well as in peacetime, is granted to an authorized official, that is, a person who is authorized by law to carry out detention, in particular, employees of the Security Service of Ukraine; military personnel, as well as employees of the State Border Service of Ukraine; servicemen of the National Guard of Ukraine; a policeman; employees of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine; to authorized officials of the State Bureau of Investigation and others. The need to improve the legislative provisions of the Laws of Ukraine «On the Security Service of Ukraine», «On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine», «On the State Bureau of Investigation» regarding the clear authorization of the employees of the SSU, NACB, SBI to detain persons suspected of committing crimes was emphasized.

Key words: criminal proceedings, detention of a person, martial law, authorized official, cases of detention.